

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ REGISTRACIJOS
MOKESČIO ĮSTATYMO NR. XIII-2690 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. IX-2112 13 IR 14 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ALTERNATYVIŲJŲ
DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TOLIAU VISI KARTU – PROJEKTAI)
(TAP NR. TAP-21-1244(3), TAP-21-1243 (3), TAP-21-1242(3)) (TAIS NR. 21-27657(5), 21-29103(4), 21-
27656(5))**

2021-11-15   Nr. NV-2866

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – siekiama ekonominėmis priemonėmis skatinti motorinių transporto priemonių (M1 ir N1 klasė) (toliau – TP) valdytojus rinktis mažiau taršias TP, atkreipti dėmesį į TP sukliamą poveikį aplinkai bei klimato kaitai, sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kieki. *Teikiama pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus ir įvertinus 2021 m. spalio 12 d. tarpinstituciniame pasitarime išsakytas pastabas patikslinti projektai.*

3. Dabartinė situacija:

- Dabar galiojančiu Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymu nustatyta, kad mokestis mokamas pirmą kartą registruojant TP ir keičiantis TP valdytojui. Mokestį moka tų TP valdytojai, kurių TP CO₂ išmetimai viršija 130 g/km. Mokesčio tarifai keičiasi kas 10 g/km išmetamo CO₂ g/km. Dyzelinu varomoms TP nustatyti mokesčio tarifai yra du kartus didesni už benzinu varomoms TP nustatytus mokesčio tarifus. Dujomis varomoms TP nustatyti mokesčio tarifai yra 10 procentų mažesni už benzinu varomoms TP nustatytus mokesčio tarifus;
- Mokesčio lengvatos:
  - Mokesčio nemoka: TP, kurių CO₂ išmetimai neviršija 130 g/km, valdytojai. Mokesčio išimtis taikoma istorinių TP valdytojams; TP, pritaikytų neįgaliųjų vežimėliui su nurodytu specialios paskirties kodu „SH“, valdytojai arba TP, su rankiniu valdymu ir nurodytu specialios paskirties kodu „SV“, valdytojai;
- Mokesčio ir surenkamų lėšų dydžiai: minimalus mokamas mokestis – 13,5 eurų; maksimalus mokamas mokestis – 540 eurų; per mėnesį vidutiniškai sumokama apie 2,5 mln. eurų į valstybės biudžetą;
- Mokesčio įskaitymas: visos lėšos įskaitytos į valstybės biudžetą. Alternatyviųjų degalų įstatymo 30 straipsnyje, tarp kitų tame įstatyme nurodytų Darnaus judumo fondo įplaukų šaltinių, numatytos ir motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio lėšos, kurios gali būti naudojamos Darnaus judumo programos priemonėms finansuoti;
- Pagal galiojančią Alternatyviųjų degalų įstatymą, Darnaus judumo fondą administruoja Vyriausybės įgaliota institucija.

4. Projekto esmė:

- Galiojantis mokestis keičiamas nustatant prievolę TP valdytojams, kurių TP išmeta į aplinką 131 ir daugiau gramų CO₂ vienam nuvažiuotam kilometrui, mokėti motorinių transporto priemonių taršos mokestį kasmet, pasibaigus kalendoriniams metams. Mokestį mokės M1 ir N1 klasės TP valdytojai kasmet už Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registre (toliau – KTPR) įregistruotas ir turinčias leidimą dalyvauti viešajame eisme TP. Mokestis nustatomas tik M1 ir N1 klasės TP, nes šios klasės TP tarša CO₂ sudaro didesnę dalį visos taršos, kuria teršia transporto sektorius. Kitų klasių TP jau yra apmokestintos kitais mokesčiais (vinjetės, mokestis už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių). Mokesčio dydis priklausys nuo naudojimosi TP laikotarpio trukmės;

- Pirmaisiais mokesčio įsigaliojimo metais mokėstį mokės tų TP valdytojai, kurių CO₂ išmetimai viršija 130 g/km. Šis mokesčio taikymo slenkstis kasmet mažės 10 g/km iki kol pasieks 100 g/km CO₂ (nuo 2026 m.). Mokesčio dydis apskaičiuojamas mokesčio tarifą dauginant iš TP išmetamo CO₂ g/km kiekio, taršos koeficiento ir mokesčio tarifo indeksavimo koeficiento, kuris numatytas siekiant indeksuoti mokesčio tarifus įvertinant infliaciją. CO₂ kriterijus pasirinktas kaip parametras, kuris tiesiogiai įvertina TP poveikį visuotiniam atšilimui, ŠESD emisijos mažinimo požiūriu;
- Įvertinus Teisingumo ministerijos pastabą dėl pirmos registracijos mokesčio galimo neatitikimo sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 110 straipsnio nuostatomis, kuriomis kiekviena valstybė narė įpareigojama pasirinkti ir nustatyti mokesčius už transporto priemones taip, kad jais nebūtų sudaromos palankesnės vidaus naudotų TP pardavimo sąlygos ir nebūtų atgrasoma nuo panašių naudotų TP importo, atsisakoma planuoto pirmos registracijos mokesčio, kurio tarifas buvo dvigubai didesnis už planuojamo metinio mokesčio tarifą. Todėl siekiant projektais užsibrėžtų rezultatų atitinkamai koreguojami metinio mokesčio tarifai. Mokesčio tarifų dydis pagal siūlomą TP apmokestinimo modelį priklausys nuo išmetamo CO₂ kiekio:
  - Kai TP išmetamas CO₂ kiekis intervale 131-160 CO₂ g/km (nuo 2024 m. – 121-160 g/km; nuo 2025 m. – 111-160 g/km; nuo 2026 m. 101-160 g/km), taikomas 0,56 Eur/g tarifas mokant už TP valdymą.
  - Kai TP išmetamas CO₂ kiekis 161-200 CO₂ g/km, taikomas 0,76 Eur/g tarifas mokant už TP valdymą.
  - Kai TP išmetamas CO₂ kiekis 201-250 CO₂ g/km, taikomas 1,10 Eur/g tarifas mokant už TP valdymą.
  - Kai TP išmetamas CO₂ kiekis 251 ir daugiau CO₂ g/km, taikomas 1,50 Eur/g CO₂ tarifas mokant už TP valdymą.
- Siekiant tarifus susieti su daromu poveikiu sveikatai pasirinktas degalų rūšies ir išmetamųjų teršalų Euro standarto kriterijus. Taršos koeficiento dydis priklauso nuo TP naudojamos degalų rūšies ir TP Euro standarto:

Euro standartas	Koeficientas pagal Euro standartą ir degalų rūšį			Metų atitikmuo (imtinai)
	Dyzelinas	Benzinas	Dujos	
6 ar naujesnis	1,7	0,9	0,8	Nuo 2015
5	2	1	0,9	2011-2014
3, 4	2,3	1,1	1	2001-2010
1, 2	2,5	1,4	1,3	2000 ir ankstesni metai

- Siekiant suteikti gyventojams daugiau laiko priimti sprendimą atsisakyti taršios TP ir prisitaikyti prie naujo taršos mokesčio modelio, **iki 2024 m. gruodžio 31 d. numatyta 50 procentų mokesčio lengvata (taikoma tik vienai valdomai TP).** Šios lengvatos taikymo laikotarpis (dveji metai) yra pakankamas taršios TP pakeitimui į netaršią ar mažiau taršią TP;
- **Nuo mokesčio atleidžiami valdytojai, kurių TP pritaikytos neįgaliesiems (TP su specialiosios paskirties kodais „SH“ ir „SV“).** Taip pat taršos mokestis netaikomas TP, kurių valdytojai naudojami privilegijomis ir imunitetais pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ar kitus įstatymus ir yra akredituoti Lietuvos Respublikoje. Atsižvelgiant į socialinius aspektus, numatytos 50 procentų mokesčio lengvatos TP valdytojams, kurie yra 64 metų amžiaus ir vyresni (nuo 2026 m. sausio 1 d. minėta lengvata bus taikoma 65 metų amžiaus ir vyresniems asmenims. Lengvatos galiojimas baigsis 2029 m. gruodžio 31 d.), šeimų, prižiūrinių (slaukančių) vaiką su negalia TP valdytojams (lengvatos galiojimas baigsis 2027 m. gruodžio 31 d.) ir TP valdytojams, kurie paskutinę mokesčio laikotarpio dieną gauna socialinę paramą pagal Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą. Šios lengvatos taikomos tik vienai valdytojo TP, kurios apskaičiuotas mokestis yra didžiausias;
- Istorinės TP neatleidžiamos nuo mokesčio, nes jos nėra skirtos dalyvauti viešajame eisme. Didžioji dalis istorinių TP eisme dalyvauja tik epizodiškai, todėl šių TP valdytojai mokės mokestį tik už laikotarpį kai TP apdrausta (dažniausiai tai būna 1 mėn. laikotarpis) ir dalyvauja renginyje ar varžybose.

Mokėtino mokesčio dydžiai ir surenkamų lėšų prognozė:

- Minimalus mokesčio dydis – 59 Eur (su 2023-2024 m. numatyta taikyti lengvata 29 – eurai). Maksimalus mokesčio dydis nenustatomas (mokama už kiekvieną išmestą CO₂ g/km). Skaičiuojama, kad vidutinis mokesčio dydis sudarys 141 Eur (su 2023-2024 m. numatyta taikyti lengvata). Pagal kelių pastarųjų metų Kelių transporto priemonių registro duomenis, numatoma, kad įsigaliojus projektui, atitinkamai 25% valdytojų nemokės valdytojo mokesčio ir dar 54 % nemokės arba mokės metinį mokestį neviršijantį 100 Eur per metus. Taršiausių TP valdytojai, kurių TP patenka į 201-250 g/km CO₂ intervalą, taikant pereinamojo laikotarpio lengvatą mokėtų vidutiniškai 397 Eur dydžio mokestį. Šio intervalo TP sudaro 12% įregistruotų TP dalį. Pažymėtina, kad tik 3% įregistruotų TP išmeta daugiau kaip 250 g/km CO₂ (251 g/km išmetančios TP kasmet mokėtų vidutiniškai 627 Eur, atsižvelgiant į degalų rūšį ir eurostandartą), o 300 g/km CO₂ emisija viršija 0,4 % automobilių (t. y. vidutinis kasmetinis mokestis sudarytų 645 Eur);
- Priėmus projektus, **planuojamos papildomos pajamos į valstybės biudžetą – apie 170 mln. Eur per metus** (nepaisant to, kad 2025 m. baigs galioti pereinamojo laikotarpio lengvata ir sumažės CO₂ apmokestinimo riba, surenkamų pajamų dydis nuo 2025 metų išliktų panašus dėl TP parko atsinaujinimo ir mokesčio poveikio, t. y. mažėjančio parko CO₂ vidurkio ir daugėjant TP, atitinkančių aukštesnius eurostandartus);
- Sumokėto mokesčio lėšos įskaitomos į valstybės biudžetą ir naudojamos Darnaus judumo fondo lėšomis numatytoms priemonėms finansuoti kaip numatyta Alternatyviųjų degalų įstatymo 30 straipsnyje.
- Alternatyviųjų degalų įstatymo 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte numatoma, kad į Darnaus judumo fondą pervestos mokesčio lėšos fondo nustatyta tvarka būtų skiriamos miestų darnaus judumo plano priemonių finansavimui, alternatyviaisiais degalais varomų viešųjų ir asmeninių TP naudojimo skatinimui, alternatyviųjų degalų ir viešojo transporto infrastruktūros kūrimui ir plėtrai, vidaus degimo varikliais varomų TP ribojimo miestuose įrengimui, vidaus degimo varikliais varomų viešųjų ir asmeninių TP perdarymui į alternatyviaisiais degalais varomas TP, aplinkos oro taršos mažinimui, visuomenės informavimo, švietimo priemonių įgyvendinimo ir priemonių, susijusių su darnaus judumo plėtra, finansavimui;
- Darnaus judumo fondo lėšos, savivaldybių įgyvendinamoms priemonėms finansuoti, paskirstomos savivaldybėms proporcingai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną savivaldybėse deklaravusių gyvenamąją vietą gyventojų skaičiui. Lėšos naudojamos einamųjų kalendorinių metų priemonėms ir (ar) tęstinėms priemonėms, kurios nustatytos Alternatyviųjų degalų įstatymo 30 straipsniu, finansuoti;
- Alternatyviųjų degalų įstatymo projekte numatoma, kad Darnaus judumo fondą administruoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Derinimas:

- Projektai patikslinti (derinta darbo tvarka) atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. rugsėjo 28 d. išvadoje Nr. NV-2339 pateiktas pastabas;
- Po 2021 m. spalio 12 d. vykusio tarpinstitucinio pasitarimo metu projektams pastabas pateikė Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Atsižvelgta į visų minėtų institucijų pastabas ir pasiūlymus;
- Neatsižvelgta į Lietuvos savivaldybių asociacijos ir U. Kontarės teiktas pastabas ir pasiūlymus dėl kemperių apmokestinimo. Argumentai, kodėl neatsižvelgta, pateikti derinimo pažymoje;
- Projektai darbo tvarka derinti su Valstybine mokesčių inspekcija, VĮ „Regitra“ ir Susisiekimo ministerija. Darbo tvarka pateiktos pastabos įvertintos.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatom – Projektas parengtas įgyvendinant Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 6.1.2 veiksmo nuostatas, kurios numato parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektą.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina projektus aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Teikiamas teisės aktų paketas įtrauktas į Seimo III (rudens) sesijos darbų programą.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37070663780, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lrv.lt